

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Inhoudsopgave	1
Meester Gelling, een vergeten onderwijzer uit Peize	2
Verdwenen scholen uit de gemeente Peize	6
Nieuwe artikelen HVPP	9
HVPP op de Peizer Markt 5-8-2017	10
35 jaar Sporthal te Peize.....	11
Werkgroep Onderhoud kerkhof Peize.....	15
Persbericht: Stamboomonderzoekers gelukkig met uitstel nieuwe GBA	16

Een wel heel bijzondere bijdrage voor dit nummer kregen wij van de heer C. Bosma. De heer Bosma woont nl. in Gouda. Hij vroeg de redactie of we een bijdrage van hem zouden willen plaatsen. Uiteraard waren we ingenomen met dit verzoek. Iedere bijdrage is erg welkom.

Zijn artikel gaat over de heer Gelling die van 1825 tot 1846 schoolmeester is geweest in Peize.

Van de school waar de heer Gelling les heeft gegeven is geen afbeelding bekend.

Uit het archief van Jacob Bezema komen de afbeeldingen van andere inmiddels verdwenen/opgeheven scholen uit Peize.

Ook willen we u er op attent maken dat de Historische Vereniging Pezie-Peize een aantal nieuwe artikelen in de aanbieding heeft. Een afbeelding ervan vind u op pagina 9.

Een aantal vrijwilligers hebben zich verenigd in de werkgroep Kerkhof. De aftrap was, in bijzijn van burgemeester Klaas Smid, op 26 augustus jl. Op bladzijde 14 vind u hiervan een verslagje. Overigens .. de werkgroep kan nog wel enige vrijwilligers gebruiken.

MEESTER GELLING,
EEN VERGETEN ONDERWIJZER
UIT PEIZE
door de heer C. Bosma, Gouda.

De heer Bosma is werkzaam geweest in het speciaal onderwijs en heeft altijd belangstelling gehad in historische onderwerpen. Vooral onderwijs en opvoeding in de 19e eeuw hebben al jarenlang zijn grote interesse. Zodoende stuitte de heer Bosma op de verslagen van de heer H. Wijnbeek.

Henricus Wijnbeek werd in 1816 tot inspecteur van de Latijnse scholen in de noordelijke provincies benoemd. Uit de verslagen van zijn inspectiereizen werd de heer Gelling door Wijnbeek heel positief beoordeeld in tegenstelling tot veel hoofden van onderwijs in het Drentse onderwijsbestel.

1. Inleiding

In dit artikel wordt speciaal aandacht gegeven aan een onderwijzer uit Peize, die in de eerste helft van de 19e eeuw vermeld wordt als één van de weinigen in het verslag aan de minister, opgemaakt door hoofdinspecteur H. Wijnbeek.

Het gaat hier om Jan Klaassens Gelling, die van 1825 tot 1846 werkzaam is geweest als hoofdonderwijzer aan de openbare lagere school in Peize. Veel komen we niet te weten over hem.

Toch is er informatie, maar die moet gezien worden in de context waarin het Drentse onderwijs zich toen bevond. Naast wat personalia geven we een schets van het Drentse lager onderwijs in de 1^e helft van de 19^e eeuw. Vervolgens wordt ingegaan op zijn functioneren in Peize.

Jan Klaassens Gelling werd op 25 januari 1797 in Klooster Apel geboren. Zeer waarschijnlijk is hij via zijn plaatselijke onderwijzer en zelfstudie onderwijzer geworden.

Hij duikt op als hij examen doet in Groningen op 17 juli 1816. Hij woont nu in Zuidbroek, waar hij huisonderwijzer is. Maar hij wil naar een school.

Op 4 september 1819 solliciteert hij naar de post van onderwijzer in Nieuwolda; hij is in bezit van de 3^e rang. Deze baan krijgt hij niet, hij legt het af tegen L. Bödeker, die toen hier al provisioneel (tijdelijk) werkzaam was. Dan horen we een paar jaar niets van hem.

In 1823 verschijnt hij op een vergelijkend examen in Bourtange. De sollicitanten hebben zich moeten melden bij schout J. Hommes, bij wie ze moeten overleggen: een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, een bewijs van de behaalde rang (minstens de 3^e rang) en een bewijs van geschiktheid voor een goed en klassikaal onderwijs. De gemeente Bourtange biedt een vast traktement van f 225,00; schoolgelden van ruim 40 leerlingen en een vrije woning.

Het vergelijkend examen is op 24 juni en Gelling krijgt voorlopig de aanstelling; hij is nu al in bezit van de 2^e rang. De autorisatie laat niet lang op zich wachten en Gelling krijgt een vaste aanstelling.

Dit heugelijke bericht komt net op een moment dat er in Bourtange feest is.

Een nieuwe school wordt betrokken en officieel ingewijd in aanwezigheid van de burgemeester, commissie van onderwijs, predikanten en onderwijzers van naburige gemeenten, ouders, belangstellenden en leerlingen. Ds. H. Houwerzijl uit Bourtange houdt een toespraak en na de gelukwens van de schoolopziener laten de kinderen een staaltje van hun kunnen zien in lezen, schrijven, rekenen, taal, aardrijkskunde en geschiedenis.

Tot slot werden de 43 leerlingen getrakteerd op chocolade en wittebrood, betaald met geld dat de ouders opgehaald hadden.

Op 18 mei 1824 trouwt Jan Klaassens Gelling in Vlagtwedde met Reindina Lammerts Velthuis, in 1799 in Vlagtwedde geboren. Uit dit huwelijk worden 10 kinderen geboren in een tijdsbestek van 1825 – 1843.

Lang blijft Gelling niet in Bourtange; hij verhuist begin 1825 naar Peize.

2. Het lager onderwijs in Drenthe in de 1^e helft van de 19^e eeuw

Op 5 maart 1815 kreeg Drenthe een eigen commissie van onderwijs en vier schoolopzieners werden benoemd. Peize viel in het 2^e schooldistrict en kreeg te maken met schoolopziener ds. H. Doorenbos te Smilde (1826 – 1857). Schoolopzieners moesten twee keer per jaar een rondreis maken langs de scholen in hun district; er waren er ruim 30. Van deze inspecties moest een rapport opgesteld en ingediend worden op de vergaderingen van de commissie van onderwijs.

Schoolopzieners moesten letten op de kwaliteit van het geven onderzoek, de staat van de schoolgebouwen en de maatschappelijke positie van de onderwijzers. Ook namen ze deel aan vergelijkende examens.

Als er aan een gemeenteschool een vacature ontstond, werden sollicitanten opgeroepen, die dan een proeve in allerlei schoolvakken moesten afleggen en kennis van allerlei zaken werd getoetst.

De sollicitanten werden dan met elkaar vergeleken en zo ontstond er een voordracht om zo tot een benoeming te komen. Van de gegeven schoolvakken, lezen, schrijven, taal en rekenen stond het leesonderwijs centraal. Ook werden de eerste beginselen van aardrijkskunde en geschiedenis onderwezen.

Effectieve middelen in het lesgeven waren het klassikale onderwijs, de “leesmachine” van Prinsen, die de overgang van de spel- naar de klankmethode bewerkstelligde, he telraam en het zwarte schoolbord.

Aan het ambt van de schoolmeester werden eisen gesteld. Naast het bewijs van goed burgerlijk en zedelijk gedrag was voortaan een zekere mate van bekwaamheid vereist.

Examens konden afgelegd worden in vier rangen. Men begon met de 4^e rang, daarvoor moest je “tamelijk bedreven” zijn in lezen, schrijven en in de beginselen van de rekenkunde. Slechts een heel klein deel van de onderwijzers behaalde de eerste rang.

In 1807 waren er in Drenthe nog maar 10 onderwijzers die een rang hadden en 108 leerkrachten gaven les zonder in bezit te zijn van een rang.

Schoolopzieners bezochten ook bijeenkomsten van onderwijzersgezelschappen, waar allerlei onderwijskundige zaken besproken werden en waar ook de nieuwste ontwikkelingen in het onderwijs doorgegeven werden. De vakbekwaamheid van de Drentse onderwijzer werd tot 1845 voornamelijk bevorderd door deze onderwijzersgezelschappen.

Daarna dienden nieuwe opleidingsmogelijkheden zich aan, zoals de kweekschool van Hummel in Meppel, de cursussen van Nassau in Assen en door particuliere onderwijzers hier en daar in de provincie. Gemeentebesturen bouwen nieuwe scholen, verbeteren schoollokalen en zorgen voor onderwijzerswoningen. De kwaliteit van het Drentse onderwijs is verbeterd dankzij de onderwijzersgezelschappen en door zelfstudie van de leerkrachten.

In 1850 zijn er in Drenthe nog maar 5 onderwijzers die geen rang bezitten, 33 hebben de 4e, 43 de 3e en 86 de 2e rang. Slechts één persoon bezit de 1e rang.

Winterscholen zijn verdwenen; er wordt het hele jaar door les gegeven. Ook is de deelname van leerlingen aan het onderwijs gestegen. Tegen deze achtergrond moet het functioneren van Gelling gezien worden.

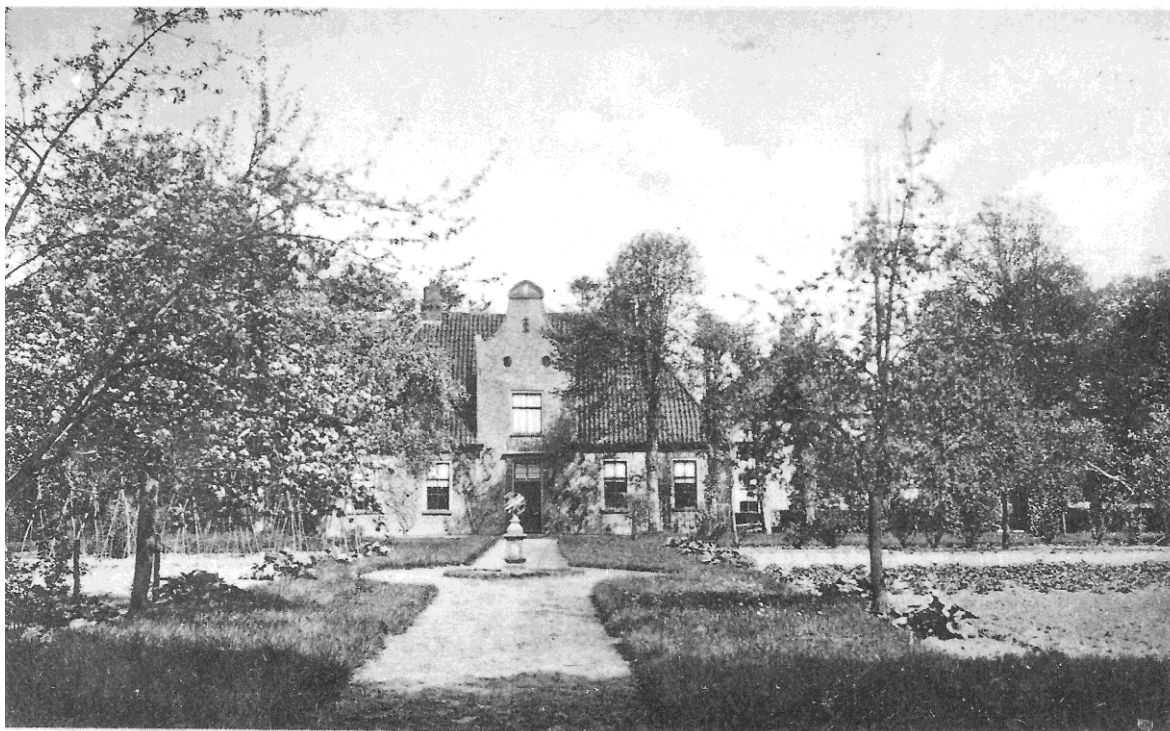
3. Het functioneren van Gelling in Peize

De oude onderwijzer H. Hulzebosch is met pensioen gegaan en er is nu in de gemeente een vacature van onderwijzer, annex koster, voorzanger, uurwerkwinder en klokluider.

Sollicitanten worden opgeroepen en moeten de vereiste papieren inleveren bij de schout van Peize, de heer B.W. Kymmell of bij de schoolopziener ds. B.H. Steringa Kuiper te Roden.

Er wordt geboden een vrije woning met grote tuin, inkomsten van 3 bunders en 32 roeden hooiland, van 1 bunder en 81 roeden bouw- en weiland, de jaarlijkse pacht van 1 mudde, 9 schepels en 6 koppen rogge, het recht op turfsteken op het veengebied van de kosterij en een schoolgeld van f 316,70.

Een onderwijzerspositie met extra inkomsten dus!

Kymmellshuis (1721) — Peize

Wat het onderwijs zelf aangaat, bijzonder is dat de groep kinderen verdeeld zijn in drie klassen. De 1^e klasse is afgescheiden van de beide andere en het aantal leerlingen kan wel eens zo groot zijn dat de hoofdonderwijzer een ondermeester moet aanstellen. Maar dat moet hij wel doen op eigen kosten. Ondermeesters kunnen worden aangesteld als het leerlingenaantal de 70 gepasseerd is.

Het vergelijkend examen wordt op 30 september 1823 gehouden en benoemd wordt onderwijzer 2^e rang de heer H. Stevens uit Langeloo, die in Peize op 8 december 1823 begint. Maar eigenlijk wil Stevens heel graag naar Borger, wat hem lukt in medio 1824.

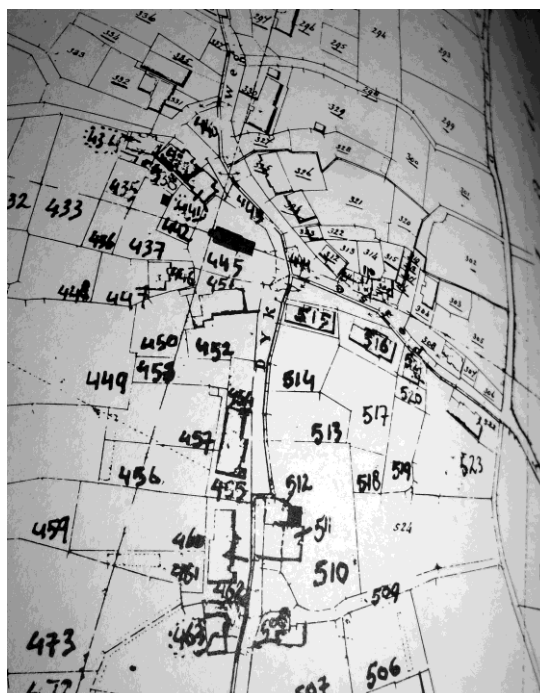
Op 26 oktober 1824 wordt het vergelijkend examen gehouden. Uit 12 sollicitanten van de 2^e rang wordt Gelling uit Bourtange benoemd. Hij gaat in Peize op 18 januari 1825 aan het werk.

En hij doet dat niet onverdienstelijk!

Dit valt ook hoofdinspecteur H. Wijnbeek op als hij in 1836 een rondreis door Drenthe maakt en ook de school in Peize aandoet. Hij treft hier aan “een regt geschikten en nog meer geoefenden onderwijzer in den persoon van J.K. Gelling”.

In twee vertrekken, waaruit het schoollokaal bevond, waren 78 leerlingen bijeen. Een vertrek verkeerde in een slechte staat, maar men was bezig het andere vertrek aanmerkelijk uit te breiden door een gedeelte van de oude onderwijzerswoning erbij te betrekken.

Voor Gelling werd een nieuwe woning gebouwd.

Kadastrale kaart uit 1832, Peize sectie E.
Op kavel nr. 512 heeft de school gestaan.
 Ter oriëntatie: 445 geeft de plaats van de kerk aan.

Wat het onderwijs betreft, in het leesonderwijs past Gelling de klankmethode toe. Hiermee is hij één van de weinige Drentse leerkrachten die dat doet; het merendeel laat spellend lezen, wat het leren lezen vertraagt. Wijnbeek is een groot voorstander van de klankmethode en het doet hem goed dat Gelling op de hoogte is van wat P.J. Prinsen propageert.

Prinsen ontwikkelde een letterkast, waarmee klassikaal de leerlingen leerden lezen.

Ook didactisch onderscheidde Gelling zich van andere onderwijzers. De meesten lazen soms een hele bladzijde of nog meer voor, om die vervolgens achter elkaar door zijn leerlingen te laten nalezen. Gelling doet het anders, hij let veel meer op het begripsmatige van de tekst. Hij leest een zin voor en de kinderen moeten die nalezen. Op deze manier onthouden de leerlingen wat ze lezen.

Van de overige vakken niets dan lof!

Met taalkunde werden de zinnen logisch ontleed. Bij het rekenen viel op dat er ook uit het hoofd werd gerekend. Ook vakken als aardrijkskunde, vaderlandse en bijbelse geschiedenis werden gegeven.

Wat Wijnbeek bovenal op prijs stelt, is het feit dat Gelling vanuit de leerstof aanknopingspunten vindt de kinderen zedelijk op te voeden.

De volgende jaren horen we niets meer van Gelling, noch van Wijnbeek die in 1844 nog een rondreis door Drenthe doet, noch van schoolopziener H. Doorenbos te Smilde. Hij blijft gewoon zijn werk doen naar vermogen, ook in de vergaderingen van de onderwijzersgezelschappen, waarvan hij lid is.

Dan komt hij op 23 september 1846 vrij plotseling te overlijden na een kortstondige ziekte.

Schoolopziener Doorenbos tekent hierbij aan: “Zijne leerlingen, die door hem op eene voortreffelijke wijze werden onderwezen, hadden hem lief als een vader”.

Een onderwijzer die met hart en ziel zich ingezet heeft voor de jeugd in Peize in de eerste helft van de 19^e eeuw, is heengegaan.

Maar met dit artikel niet in de vergetelheid verdwenen!

Geraadpleegde literatuur

1. Boekholt, P.Th.F.M., De hervorming der scholen. Het onderwijs in Drenthe in de eerste helft van de negentiende eeuw, Assen, 1982
2. Internetgegevens m.b.t. J.K. Gelling
3. Nieuwe Bijdragen ter bevordering van het onderwijs en de opvoeding m.b.t. de lagere scholen in het Koninkrijk der Nederlanden, 1816 – 1846
4. Reinsma, R., Het lager onderwijs in Drenthe in 1836. In: Nieuwe Drentse Volks-almanak, 1976

VERDWENEN SCHOLEN IN DE GEMEENTE PEIZE

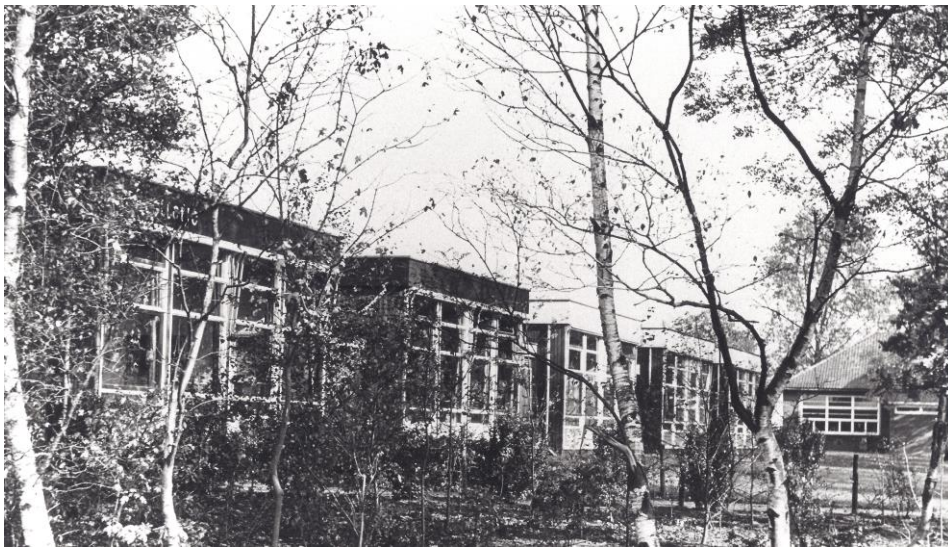
Komschool of Peizerschool. Lagere school 1866, verbouwd in 1883 en 1905. Gesloopt in 1955.

Polmerschool. Lagere school 1882 - 1925 afgebrand

Polschool. Lagere school 1928 - 1988. Vanaf 1988 woonhuis met atelier.

Uitbreiding Polschool 1971 - 1988.

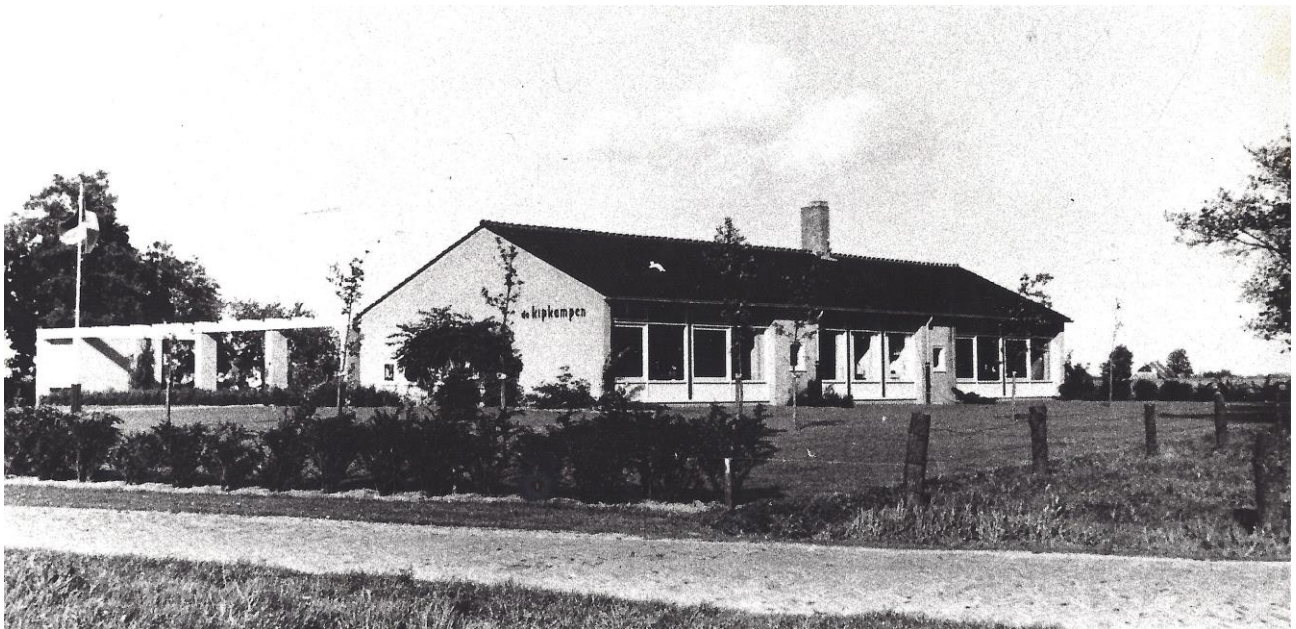
Links 2 lokalen van kleuterschool 't Polletje 1974 - 1985. Afgebroken na 1988.

**Het Horntje. Kleuterschool 1951 - 1980, tussentijds verbouwd.
Na 1980 deels clubgebouw motorclub Freewheeler.**

Centrumschool 1956 - 2006 lagere school is na 1956 verbouwd en uitgebreid en in 2007 gesloopt.

De Kipkampen. Kleuterschool 1964 1985; verbouwd tot dorpshuis en kinderopvang De Kameleon.

De Es, later De Eskampen. Lagere school, later Dalton lagere school. 1972 - 2009; afgebroken.

't Speulhoes, kleuterschool 1976 - 1985. Van 1985 tot 2007 onderdeel van de centrumschool.
Afgebroken 2007/2008.

NIEUW

Cap / Pet
Donkerblauw met opschrift

Zonnehoed
Rood met opschrift

Mok met logo
Historische Vereniging
PEZIE-PEIZE in kleur

€ 5,00 per stuk

€ 5,00 per stuk

€ 7,50 per stuk

Te bestellen via e-mail: hv-pezie-peize@hotmail.com
Of bij een van de bestuursleden.

HVPP OP PEIZER MARKT

5-8-2017

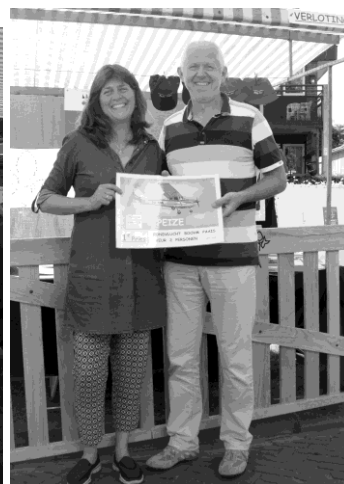
De Historische Vereniging Pezie-Peize stond dit jaar op de Peizer Jaarmarkt. De kraam werd ingericht voor verkoop van boeken, (ingelijste) ansichtkaarten etc. en de nieuwe verkoopartikelen (zie vorige pagina). Ook werd alvast een impressie gegeven van het BOUK.

verkoopgedeelte

aankondiging BOUK en loterij

de hoofdprijswinnaars

Het was een gezellige markt en de kraam kreeg de hele dag aanloop. Ook melden zich een aantal nieuwe leden aan. Een erg aantrekkelijk item was de verkoop van loten want de 3 hoofdprijzen mochten er zijn. Er werden dan ook zo'n 600 loten verkocht. Om klokslag 16.00 uur werd de trekking verricht.

De hoofdprijs, een rondvlucht boven Peize, werd door wethouder Henk Kusters getrokken. De gelukkige winnaar was Henk Timmerman. Dolf Venhuizen, secretaris van de Vereniging Volksvermaken Peize, verrichtte de trekking van de 2^e prijs -een landhek-. Deze ging naar Ankie Ebbinge. Voor de trekking van de 3^e prijs, een mand vol Peizer producten, werd de 'buurvrouw' van de tassenkraam ingeschakeld. De mand ging naar Geke Kamps (helaas geen foto beschikbaar).

de "trekkers"

de winnaars van het landhek

UIT DE HOPBEL 1982

DE SPORTHAL

Het is al weer 35 jaar geleden dat, op 6 maart 1982, de Sporthal aan de Hereweg officieel in gebruik werd genomen. Onderstaand de artikelen t.b.v. bekendmaking, opening, dankbetuiging en advertenties m.b.t. de Sporthal in de Hopbel.

Zaterdag 30 januari 1982, nr.

Opening Sporthal Peize

De voorbereidingscommissie voor de opening van de sporthal maakt bekend dat de officiële opening van de sporthal zal plaatsvinden op zaterdag 6 maart 1982.

Nadat in oktober van het afgelopen jaar reeds de scholen van de sporthal gebruik konden maken en de sportverenigingen vanaf 1 januari 1982, worden nu voorbereidingen getroffen om door middel van de officiële opening een feestelijk tintje te geven aan de ingebruikname van dit voor Peize zo belangrijke gebouw.

Omdat niet alle Peizenaren bij de opening aanwezig kunnen zijn vanwege het beperkte aantal zitplaatsen, zullen alle verenigingen uit de gemeente Peize worden uitgenodigd een afvaardiging van maximaal twee personen bij de opening aanwezig te laten zijn. Hierdoor wordt het toch mogelijk dat een zo breed mogelijke doorsnede van de Peizer bevolking de opening van de sporthal kan meemaken.

Het ligt in de bedoeling dat de sportverenigingen uit onze gemeente en uiteraard de muziekvereniging „Excelsior” een actief aandeel in de openingsfestiviteiten zullen hebben.

2

Daarnaast heeft de commissie plannen in samenwerking met de sportverenigingen in aansluiting op de opening van de sporthal een sportweek te organiseren. Aangezien hierover met de sportverenigingen nog overleg zal worden gevoerd, kunnen over de inhoud van deze sportweek in dit bericht geen verder mededelingen worden gedaan. Zodra echter iets naders bekend is, zult u daarvan ongetwijfeld op de hoogte gebracht worden.

Namens de commissie
opening sporthal :

Jhr. J. Alberda van Ekenstein,
voorzitter;
H. Medema, sekretaris.

Zaterdag 27 februari 1982, nr. 4

Opening Sporthal

Mevr. Mr. A. P. Schilthuis, Commissaris der Koningin, zal op 6 maart om 2 uur de sporthal openen. Na de opening zijn er in de hal demonstraties van diverse sporten. Vooraf aan de opening zal een rondgang van de sportverenigingen door het dorp plaats vinden.

OPENING SPORThAL PEIZE

Onder een stralende zon is zaterdagmiddag de sporthal Peize feestelijk geopend. Begeleid door de muziekvereniging „Excelsior” trokken om half twee alle sportverenigingen die de gemeente rijk is, voorzien van ballonnen en spandoeken vanaf het gemeentehuis door het dorp naar de sporthal. Daar werd men opgewacht door het college van burgemeester en wethouders van Peize en de Commissaris van de Koningin, mevr. mr. A. P. Schilthuis. Nadat „Excelsior” onder andere het Drents volkslied ten gehore had gebracht begaven het college en de commissaris zich naar binnen alwaar de opening van de sporthal zou plaatsvinden.

De openingshandeling werd verricht door de commissaris door het lostrekken van een net, waarin zich ballen bevonden. Deze werden vervolgens opgeraapt door alle schoolkinderen van de eerste klassen van de lagere scholen van Peize.

Vervolgens kregen een aantal sprekers het woord. Naast een aantal lovende woorden richting het gemeentebestuur, werden ook een aantal kado's aangeboden, zoals een elektronisch scorebord, een E.H.B.O.-koffertje en een voorzittershamer voor de voorzitter van de Sportraad.

Vervolgens kregen de sportverenigingen de kans zich te presenteren aan de genodigden door middel van een demonstratie. Aan deze demonstratie werd deelgenomen door (in volgorde van opkomst): de zwem- en poloclub Peize, de voetbalvereniging Peize, de handbalvereniging Peize, de tennisvereniging Peize, de korfbalvereniging S.B.O., de tafeltennisvereniging Peize, de volleybalvereniging Peize, de badmintonvereniging Hoog Spel en de gymnastiekvereniging D.S.T.V.

De demonstratie kan als geslaagd worden beschouwd, al dient wel te worden opgemerkt dat een aantal verenigingen hun kunnen voor een halve zaal diende te tonen. Uiteraard kan de uitstekende bediening van de kantine daarvoor een oorzaak zijn geweest....

Tot slot is voor de genodigden na de demonstratie van de sportverenigingen in de kantine een receptie door het gemeentebestuur aangeboden.

Dankbetuiging

Het gemeentebestuur wil bij deze allen die aan de opening van de sporthal hebben meegewerkt en deze dag tot een succes hebben gemaakt hartelijk danken voor hun bijdrage.

Daarnaast worden diegenen die het gemeentebestuur een kado hebben aangeboden hierbij hartelijk dank gezegd. Daarbij dient de RABO-bank speciaal te worden genoemd die de sporthal een elektronisch scorebord heeft geschonken en de E.H.B.O. afd. Peize die de sporthal een E.H.B.O.-koffertje heeft aangeboden.

Daarnaast willen wij ingaan op de actie die door de Sportraad is gestart om de sporthal een vloerbedekking te schenken.

Alhoewel deze actie op het laatst is opgezet, kon toch reeds een bedrag van f 1.375,- worden genoteerd. Dit bedrag zal op een speciaal daarvoor gereserveerde rekening worden geplaatst en aangezien een vloerbedekking in totaal ± f 6.800,- kost kunnen op deze rekening nog bedragen worden gestort. Giften kunnen worden gestort bij de RABO-bank Peize of ten gemeentehuize onder vermelding van "vloerbedekking sporthal Peize".

Zaterdag 11 september 1982, nr. 17; onderstaande aankondigingen

Gemeente Peize
Sportraadvergadering
op 16 september 1982, in het gemeentehuis
Aanvang 20.00 uur.
Punten van bespreking o.a.:
- evaluatie gebruik sporthal afgelopen seizoen
- bestemming gymlokaal Centrumschool
- Zeskamp/Sportweek 1983
- eventueel: Funktioneren Sportraad.
De sekretaris van de Sportraad

Gemeente Peize

Aanvragen huur sporthal:

Het seizoen 1982/1983 voor de huur van de sporthal is gestart.

In verband hiermee kunnen allen die in het verleden van de sporthal gebruik hebben gemaakt en iedereen die wel eens een uurtje (of meer) van de sporthal gebruik wil maken, daarvoor een aanvraag indienen bij de afd. sportzaken van de gemeente (tel. 32233).

De gebruiksuren voor de sportverenigingen zijn vastgesteld, maar daarnaast zijn er nog diverse mogelijkheden overgebleven voor incidenteel gebruik.

De tarieven zijn resp. f 12.50, f 17.50 en f 20.- voor 1/3, 2/3 en de gehele hal per gebruiksuur.

de Sporthal

WERKGROEP ONDERHOUD KERKHOF PEIZE

Op initiatief van de Historische Vereniging Pezie-Peize is een groep vrijwilligers begonnen met het onderhouden van het oude gedeelte van de begraafplaats Oude Velddijk; in de volksmond Kerkhof genoemd. Het kerkhof werd in 1828 in gebruik genomen. Dit gedeelte ligt rechts van de hoofdingang. In 1948 vond er uitbreiding plaats aan de linkerkant van de hoofdingang. Deze beide velden worden samen het 'oude kerkhof' genoemd. Alleen de graven waarvan de gemeente Noordenveld op dit moment rechthebbende is worden door de werkgroep onderhouden. Zaterdag 26 augustus jl. vond de eerste werkbijeenkomst plaats. Er zal regelmatig klein onderhoud worden gepleegd.

Namens de gemeente zegde burgemeester Klaas Smid toe dat de gemeente de werkgroep steun zal verlenen waar dat nodig is. Hij voegde gelijk daad bij woord en hanteerde de schoffel met verve.

De werkgroep werd deze dag tevens ondersteund door de heer en mevrouw Hartlief van de Werkgroep Begraafplaats van de Historische Vereniging Norch. Zij gaven uitleg over het schoonmaken van de grafstenen en het verven van de letters.

Saillant detail: mevrouw Hartlief verft hier de letters op een grafsteen van een familielid.

De werkgroep kan nog wel enige vrijwilligers gebruiken. U hoeft daarvoor geen lid van de Historische Vereniging zijn.

U kunt zich aanmelden via e-mail hv-pezie-peize@hotmail.com
of bij Ina Ebginge De Pol 27, 9321 VB Peize telefoon 050-5032190

PERSBERICHT

Stamboomonderzoekers gelukkig met uitstel nieuwe GBA

Een vertraging van 33 maanden en een budgetoverschrijding van 50 miljoen euro zijn er de reden voor dat de overheid de werkzaamheden rond de ontwikkeling van de Basisregistratie Personen (BRP) als opvolger van de huidige GBA Gemeentelijke Basis Administratie, zeg maar de burgerlijke stand, voorlopig stop zet. Dit te meer omdat men verwacht voor het afbouwen van het systeem nog eens 50 miljoen euro nodig denkt te hebben. Onlangs zei demissionair-minister Plasterk dat er wordt gedacht om maar helemaal te stoppen, een beslissing die -na een bezinningsperiode- begin volgend jaar wordt genomen.

Aan de ontwikkeling van BRP is inmiddels 87 miljoen euro uitgegeven, terwijl in 2010 er oorspronkelijk 38 miljoen voor werd gereserveerd en oktober 2021, nu al 2023, als jaar van oplevering wordt genoemd. Waarom een bestaand systeem ombouwen naar een systeem dat 24/7 bereikbaar is en waarin mutaties direct kunnen worden verwerkt zo lang moet duren en zo veel moet kosten is de stamboomonderzoekers van HCC een raadsel. Erg vinden ze het afstel overigens niet, zegt Cees Heystek, voorzitter HCC!genealogie, “maar dat heeft een andere reden.” De enige reden waarom er een nieuw systeem moest komen kwam van een van de opdrachtgevers, de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten), die stelde dat modernisering van de persoonsregistratie een basisvereiste is 'voor moderne digitale dienstverlening door gemeenten en de overheid als geheel, net zoals het Kadaster. De omslag van een model gebaseerd op statische persoonslijsten naar een flexibele doorzoekbare database is daarbij essentieel. De VNG zegt geschokt te zijn door de beslissing om de stekker uit het geldverslindende project te trekken. En de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) noemt het beëindigen van Operatie BRP een triest moment voor de burgerzakenwereld.

Officiële gegevens

“Ten opzichte van het oude systeem GBA zou er nogal wat worden gewijzigd. Wij kregen er niet goed de vinger achter wat precies. Het gaat ons daarbij vooral om wat voor een gegevens wij als stamboomonderzoekers uiteindelijk krijgen voorgeschoteld”, zegt Heystek.

Vóór het computertijdperk maakte de bevolkingsadministratie gebruik van gele kaarten, tegenwoordig een uitdraai op een A4-tje. Na iemands overlijden werden die gele kaarten, en tegenwoordig de gegevens ter verwerking naar het Centraal Bureau voor Statistiek gestuurd, die ze daarna deponeert bij het Centraal Bureau voor Genealogie, alwaar ze kunnen worden opgevraagd. Dat hele traject duurt maximaal drie jaar.

Heystek: “Voor ons als stamboomonderzoekers zijn die gegevens uit het bevolkingsregister belangrijk omdat het een officieel stuk betreft, met andere woorden alle gegevens die er op staan zijn waar. Op de voorkant stonden onder andere adressen waar men ter gemeente had gewoond en het beroep dat de hoofdpersoon uitoefende. En op de achterkant eventuele kinderen. Na de oorlog is men de religieuze gezindte gaan afdekken. Alles bij elkaar vaak een aanvulling van de informatie die je over een bepaald gezin al had, dan wel volstrekt nieuwe informatie over op dat moment voor jou nog onbekende familieleden.”

Veel veranderingen

In de afgelopen jaren hebben we te maken gekregen met een groot aantal maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de vermeldingen in de gemeentelijke basisadministratie. Te denken valt aan het homohuwelijk, de adoptie van kinderen door echtparen en homoparen, het draagmoederschap, naamsveranderingen (zowel voor wat betreft de achternaam als de familienaam) en het veranderen van geslacht. Daar scheen in het nieuwe systeem bij te komen de afschaffing van de vermelding man/vrouw. “Wij waren niet echt gelukkig met al deze ontwikkelingen en mogelijke

veranderingen”, beaamt Heystek, die zich terdege beseft dat de overheid zich van de problemen van de stamboomonderzoekers weinig zal aantrekken.

Gesteld kan worden dat de relevantie van een aantal vermeldingen in algemeen maatschappelijk opzicht behoorlijk is afgezwakt. Zo was vroeger de geslachtsvermelding van belang omdat jongens/mannen dienstplichtig en ook kiesgerechtigd waren (zowel actief als passief). Na de invoering van het passief vrouwenkiesrecht in 1917 en in 1922 het actief vrouwen kiesrecht en na de afschaffing van de opkomstplicht heeft de vermelding man/vrouw in de gemeentelijke basisadministratie aan belang ingeboet. Om die reden zal die vermelding officieel worden afgeschaft.

Doodgeboren

Het is niet allemaal kommer en kwel. Heystek en de zijnen als ook ouders van doodgeboren kinderen waren onlangs zeer ingenomen om van demissionair-minister Plasterk te vernemen dat de registratie van een levenloos geboren kind in de BRP op de kortst mogelijke termijn mogelijk zou worden gemaakt. Hoe dit nu te zien in het licht van de stopzetting van de ontwikkeling is Heystek nog niet duidelijk. De minister liet weten dat de problemen geen gevolgen hebben voor de toegezegde registratie van levenloos geboren kinderen. Dit wordt mogelijk gemaakt bij de eigen gemeente, waardoor de vertraging van de modernisering van de BRP geen invloed heeft.

Interessegroep Genealogie

De Interessegroep Genealogie van HCC is sinds 1986 een levendige groep die adviseert over bijvoorbeeld genealogische softwarepakketten en de mogelijkheden van internet op dit gebied. De groep biedt een omvangrijk netwerk om kennis en ervaringen uit te wisselen en geeft presentaties en cursussen door heel het land. Nu is het een grote groep mensen die elkaar steunen en stimuleren in hun onderzoek.

Daarnaast exploiteert zij een tweetal websites: de nieuwssite www.genealogie.hcc.nl en www.stamboom.nl

